

Asigurările în România Evoluție și performanțe

Piața asigurărilor s-a dezvoltat puternic în ultimul an și jumătate, cea mai puternică creștere înregistrând-o ramura asigurărilor de viață. Acest lucru se datorează în special schimbărilor legislative ce s-au produs în această perioadă, pe fondul restructurării instituției de reglementare și supraveghere a asigurărilor în România. Perioada ce a trecut a culminat când asigurătorii de pe piață ar fi trebuit să parcurgă toți pașii premergători reautorizării, conform prevederilor noii legi a asigurărilor. Procesul s-a dovedit o necesară cernere a valorilor, astfel încât acest important segment al serviciilor financiare să consolideze robustețea ce i-a permis creșterea accentuată din ultimii ani.

Specialiști de la Commercial General Union estimau la începutul acestui an că piața românească a asigurărilor de sănătate va rula de-a lungul anului 2001 aproximativ 76 milioane de dolari. Această previziune avea la bază evoluția anterioară a vânzărilor de polițe de asigurare. De exemplu, pe parcursul perioadei 1998-2000, valoarea totală a vânzărilor s-a dublat. Totuși, se poate specula că aceasta se datorează în principal restrângerii temporare pe care piața a suferit-o în 1997, fapt ce a permis o relansare în forță în următorii ani. Întrebarea care se pune este dacă piața asigurărilor are un potențial suficient de solid încât să susțină trendul pozitiv de până acum.

Segmentarea pieței

Piața se împarte, în principal, între cele două mari categorii de asigurări: asigurări generale și asigurări de viață. Asigurările generale sunt preponderente pe piața națională. Ambele categorii se împart pe diferite clase de riscuri și fiecare poate fi supusă unei activități de asigurare și/sau reasigurare.

Segmentarea pieței asigurărilor generale

În privința asigurărilor generale, majoritatea covârșitoare a polițelor încheiate și a primelor încasate este atrasă de asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse terților prin accidente de autovehicule (CASCO), cât și cartea verde (asigurarea de răspundere civilă auto externă). Conform unei estimări brute, aceste asigurări acoperă mai mult de 50% din piață. Această preponderență reflectă, în special, politici comerciale învechite ale fostelor companii de asigurare ale statului, precum și o slabă gestionare a fondurilor la acest nivel. În plus, aceste politici generează o foarte scăzută rată de profitabilitate sau conduc chiar la pierderi deoarece primele generate sunt foarte mici și nu produc suficiente venituri pentru acoperirea pagubelor suportate și a cheltuielilor de regie ale acestor companii (cunoscut fiind faptul că aceste companii au un număr mare de angajați).

Restul pieței asigurărilor generale e acoperit de asigurările de accidente și boli profesionale – aproximativ 7-8% – și de asigurările de transport.

Din punctul de vedere al societăților cu o prezență semnificativă pe diferite tipuri de asigurări, o segmentare a pieței asigurărilor generale ne arată că:

► asigurarea proprietății

- pentru fabrici/întreprinderi – este acoperită în principal de Allianz, AIG și Omniasig
- pentru apartamente – este acoperită de ASIROM

► asigurările de transport sunt în principal acoperite de ASTRA, Omniasig și Allianz.

Noua lege ce reglementează supravegherea asigurărilor (Legea 32/2000) și normele sale de aplicare emise în 2001 (Normele 3/2001) definesc principalele categorii de activități de asigurare din România și clasele pe care se împart (vezi Tabelul 1).

Tabelul 1

Categorii (principalele segmente ale pieței)		Clase
Asigurare	Reasigurare	
Asigurări de viață (13% în 2000)		Asigurări de viață (supraviețuire, deces, mixtă de viață)
		Asigurări de căsătorie și de naștere
		Asigurări de viață legate de investiții (riscul investiției revine asiguratului)
		Asigurări permanente de sănătate
		Asigurări de capitalizare (deviate cu primă unică sau eșalonată)
Asigurare	Reasigurare	
Asigurări generale (87% în 2000)		De accident și boală (inclusiv accidente de muncă și de risc profesional)
		Asigurări de sănătate
		Asigurări de mijloace de transport terestru
		Asigurări de mijloace de transport feroviar
		Asigurări de mijloace de transport aerian
		Asigurări de mijloace de transport naval
		Asigurări de bunuri în tranzit
		Asigurări de incendiu și calamități naturale
		Alte asigurări de daune la proprietăți
		Asigurări de răspundere civilă auto (asigurarea obligatorie și cartea verde)
		Asigurări de răspundere civilă pentru mijloace de transport aerian
		Asigurări de răspundere civilă pentru mijloace de transport naval
		Asigurări de răspundere civilă generală (față de terți)
		Asigurări de credite și garanții
		Asigurări de pierderi financiare
		Asigurări de protecție juridică
		Asigurări de asistență turistică

Segmentarea pieței de reasigurări

Din punct de vedere tehnic și operațional, piața reasigurărilor din România este practic inexistentă. Potrivit informațiilor furnizate de specialiști în domeniu, toate companiile importante de pe piață își reasigură portofoliul de riscuri la companii de reasigurare din străinătate. Din punct de vedere legal, acest lucru este interzis de legea asigurărilor (legea 136/1995). Aceasta stipulează că cedarea în reasigurare pe piața internațională se poate face numai în măsura în care riscurile care fac obiectul reasigurării nu pot fi plasate pe piața internă. Cu toate acestea nu apare nici o contradicție între "teoria" care obligă și practica ce pare a încălca prevederile legale. Aceasta deoarece, în ciuda denumirii

oficiale curente de "X - companie de asigurare și reasigurare", principala caracteristică este de reticență în a plasa pachetul de riscuri spre reasigurare la alți participanți de pe piața internă. Fenomenul se datorează, în principal, lipsei unei suficiente forțe financiare a jucătorilor domestici și, nu în ultimul rând, temerii de a nu pierde cota de piață în favoarea concurenței.

Inexistența cererii duce la retragerea ofertei de astfel de produse și, prin urmare, cerința legii e îndeplinită: riscurile respective nu au alternativă internă de plasare în reasigurare.

Interesul pentru piața internațională a reasigurărilor aduce în prim plan principalii actori ai acestei scene. Astfel, la ora actuală, cea mai mare companie de reasigurare la nivel mondial este Swiss Re, urmată îndeaproape de Munich Re.

Tabelul 2

Topul primelor 10 companii de reasigurare din lume

Nr. crt.	Companie	Tara de origine	Prime nete subscrise (mil. USD)
1	Swiss Re	Elveția	14.416
2	Munich Re	Germania	13.693
3	GE Global	USA	8.342
4	General Cologne Re	Germania	7.803
5	Hannover Re	Germania	4.975
6	Berkshire Hathaway	USA	4.724
7	Gerling Global Re	Germania	4.101
8	Lloyd's	USA	3.958
9	Allianz	Germania	3.713
10	Scor	Franța	2.799

După cum se poate observa, Allianz – o companie semnificativă pe piața românească – are de asemenea o poziție puternică pe piața internațională a reasigurărilor. Condițiile pieței obligă însă astfel de participanți pe piața internă să se reasigure la companiile mamă.

Gama de produse de asigurare oferită de piața internă

Clasele de mai sus constituie în sine produse individuale oferite de companiile de asigurare. Însă asigurătorii tind să-și adapteze produsele la cerințele specifice ale clienților și, în special, ale marilor corporații. Această tendință se observă în special în materie de asigurări de viață.

Produse lansate în 2001

- Stejarul (Commercial Union în colaborare cu BRD) – o poliță mixtă de asigurare, un instrument de economisire pe termen mediu și lung;
- Alfa (Commercial Union) – asigurare pentru siguranța financiară a copiilor;
- Teta (Commercial Union) – un instrument de economisire pe termen mediu și lung;
- Coral (ASIBAN) – asigurare de chirie;
- Diamant (ASIBAN) – asigurare de viață cu capitalizarea primelor de asigurare;
- Smarald (ASIBAN) – asigurare împotriva riscului de deces;
- Asigurarea riscurilor ce decurg din operațiunile de leasing (Allianz);
- ALIAT (Allianz) – asigurare ce a reușit să atragă prime de 400 de milioane de lei în mai puțin de o lună de la lansarea produsului (19 septembrie – 11 octombrie);

Tabelul 3

Principalii participanți pe piața internă a asigurărilor de viață

Dintr-un total de 39 de companii reautorizate		Venituri din prime în anul 2000, în primele șase luni (miliarde de USD)	Venituri din asigurare și reasigurare în anul 2000 (miliarde de Lei)	Colaboratori
Participanți tradiționali pe piața românească				
	Asirom	54	1901.15	ARDAF, ASIBAN, ASIT, ASTRA
	Omniasig	Nedisponibile	717.84	
Reprezentanți ai companiilor străine pe piața românească				
	Asiban	3.3	188.69	Garanta, Omniasig, ARDAF, ASIROM Swiss Re, Nationale Nederlanden Reinsurance BRD-SG
	Nederlanden	14.7	602.11	
	Commercial Union	Nedisponibile	1.95	
	Roland Berger	Nedisponibile	Nedisponibile	
	AIG Life	Nedisponibile	63.27	
	Generali	3.5	176.62	Assicurazioni Generali/Generali Global, Gerling Global, Cigna International
	Interamerican	Nedisponibile	128.37	
	Sara Merkur	1.58	67.94	UN SAR
	Winterthur	Nedisponibile	Nedisponibile	
	Unita	Nedisponibile	215.47	
	Allianz	12.57		
	Anglo-Romanian Co.	5.7	170.57	

Sursa: Book of Lists 2001

Actuala dinamică a domeniului asigurărilor este datorată în principal companiilor internaționale ce au sesizat potențialul pieței românești, au intrat pe piață și și-au asumat riscurile implicite ale unei economii în formare. Instabilitatea vieții politice și sociale din primii 6-7 ani ai deceniului nouă și o legislație foarte sensibilă la preferințele

politice de moment au reprezentat suficiente piedici în calea unui ritm mai accelerat de creștere în domeniu.

Și, cu toate semnalele pozitive emise de activitatea de asigurare din ultimul timp, există încă multe de restructurat. De asemenea, există suficient loc pentru o largă gamă de produse noi în domeniu, până când

activitatea de profil va ajunge la ritmul optim de dezvoltare. Însă, în timp ce serviciile de asigurări generale sunt prestate încă, preponderent, de giganți naționali precum Asiroam și Astra, moștenitoare ale patrimoniului fostului ADAS, segmentul asigurărilor de viață a fost acaparat de Nederlanden care, în decursul ultimilor trei ani, a ajuns să dețină peste 50% din piață. Iar celelalte companii străine se luptă să țină pasul cu liderul. Asigurătorii tradiționali par a pierde în acest timp controlul pe care-l dețineau nu cu mult timp în urmă.

Tabelul 4

Companie	Totalul primelor încasate Trim. I - 2001 (mil. USD)
1. ASIROM	53.82
2. Allianz Tiriac	22.69
3. Omniasig	21.49
4. Nederlanden	16.18
5. Astra	11.02
6. Ardaf	10.65
7. Unita	7.35
8. Grup AS	6.51
9. ASIBAN	4.98
10. Generali	4.47

Cote de piață

Situația pe ansamblul tipurilor de asigurare

Potrivit informațiilor puse la dispoziție de companiile de asigurare agenților de monitorizare a pieței, poziția în piață a principalilor companii de asigurare după primul trimestru al anului 2001 era următoarea:
(Clasificare făcută după totalul primelor încasate)

Poziția de ansamblu în piață
(Trim I - 2001)

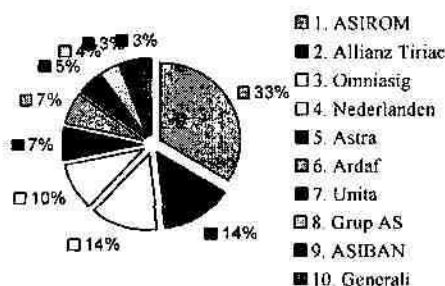

Figura 1

După venitul din primele brute încasate, piața asigurărilor de viață a avut următoarea evoluție:

Asigurările de viață - evoluția cotei de piață pentru principalii operatori ai pieței

Tabelul 5

	1998	1999	2000
Nederlanden	22.0%	47.0%	57.3%
Asirom	44.1%	28.1%	22.1%
Sara Merkur	14.1%	9.6%	6.5%
Unita	15.4%	8.6%	5.3%
Alții	4.4%	6.7%	8.8%

În ultimul an AIG Life a intrat în forță pe piața asigurărilor de viață, realizând o cotă anuală de 9%, potrivit estimărilor companiilor. Lipsa unei baze comune de comparație ne-a determinat, însă, să nu o includem în prezentarea de față.

Pentru primul trimestru al anului 2001, cifrele indică următoarea structură a pieței asigurărilor de viață:

Tabelul 6

Companie	Prime totale încasate Trim I - 2001 (mil. USD)
1. Nederlanden	16.18
2. ASIROM	6.95
3. AIG Life	3.64
4. LUK Oil ASITO	1.9
5. Sara Merkur	1.35
6. Unita	1.24
7. Interamerican	0.55
8. Commercial Union	0.51
9. ASIBAN	0.47
10. Omniasig Viață	0.4

Evoluția cotei de piață

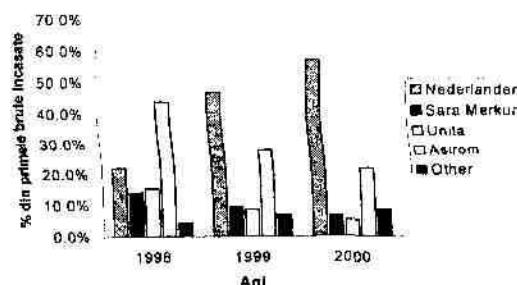

Figura 2

Poziția pe piața asigurărilor de viață
(Trim I - 2001)

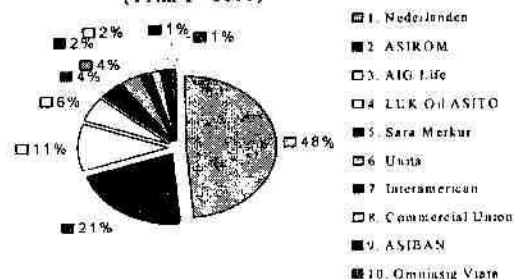

Figura 3

Cote pe piața asigurărilor generale

Tabelul 7

Companie	Prime totale încasate Trim. I - 2001 (mil. USD)
1. ASIROM	46.87
2. Allianz Tiriac	22.7
3. Omniasig	21.5
4. Astra	11.02
5. ARDAF	10.58
6. Grup AS	6.51
7. Unita	6.11
8. ASIBAN	4.51
9. Generali	4.43
10. AIG	4.07

Principalele caracteristici ale pieței

Trăsături generale

- segmentare: 13% asigurări de viață, 87% asigurări generale;
- un total de 39 de companii de asigurări și 12 brokeri reautorizați;
- o foarte mare fluctuație a serviciilor de asigurare de la o companie la alta;
- asociații profesionale pe piață: UNSAR (24 membri); UNSICAR; ARA.

Trăsături pozitive

- emergența segmentului de asigurări;
- piață subasigurată cu potențial ridicat de dezvoltare;
- creșterea cotei de piață (ca venituri din prime) a companiilor puternice cu capital străin;
- rolul activ jucat de companiile puternice cu capital străin: Nederlanden, Allianz, CGU, AIG, Generali, Interamerican;
- restructurarea aproape integrală a autorității de supraveghere și reglementare a asigurărilor;
- o cerere potențială mare;
- o piață de capital subdezvoltată -- efect pozitiv pe termen scurt prin preferința pentru polițele de asigurare față de alte modalități de economisire;
- o intensificare a legăturii dintre bănci și societățile de asigurare, în ultimul an;
- scăderea încrederii în alte instituții financiare precum băncile, fondurile de investiții;
- o piață orientată către client -- încă în faza de început (ceea ce permite o bună dezvoltare ulterioară);
- o competiție strânsă.

Trăsături negative

- persistența fenomenului de anulare a polițelor -- un grad mare de volatilitate a pieței;
- o piață a asigurărilor subdezvoltată;
- piață de capital slab dezvoltată -- efect negativ pe termen lung asupra posibilităților de investire a fondurilor;

Poziția pe piața asigurărilor generale
(Trim I 2001)

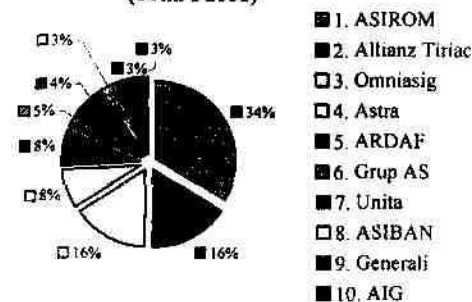

Figura 4

- un număr relativ redus de angajați în sectorul asigurărilor: 15.000 de persoane (0.3% din totalul forței de muncă angajate din România);
- o inconsecvență aplicare a prevederilor legale de către autoritățile fiscale locale;
- deținerea unui nivel relativ scăzut de cunoștințe manageriale necesare dezvoltării unei activități moderne la nivel înalt;
- o cerere efectivă relativ redusă de produse de asigurare;
- inexistența unor norme de reglementare a investițiilor permise companiilor de asigurare;
- dimensiunea relativ redusă a pieței țintă;
- o concentrare a cererii de polițe în zonele mai dezvoltate ale țării, cu un venit ridicat sau mediu pe cap de locuitor (mai puțin de 2% din veniturile populației sunt folosite pentru asigurări);
- un nivel ridicat de concentrare a pieței -- 20% din companii dețin împreună 95% din cota de piață;
- o foarte concentrată (aproape oligopolistă) piață a asigurărilor de viață: două companii dețin în total 80% din piață;
- servicii financiare integrate -- aflate într-o stare incipientă cu lipsa de suficiente informații și reglementări;
- reforma sistemului actual al sistemului social de pensii;
- companii de asigurare cu un nivel relativ scăzut de cultură în domeniul activității de asigurare;
- competiție manifestată prin prețuri și mai puțin prin calitatea serviciilor prestate.

Legislația de bază

Activitatea de asigurare și reasigurare din România este reglementată în principal de următoarele acte legislative:

- Legea 136/1995 privind asigurările și reasigurările în România;
- Legea 32/2000 privind societățile de asigurare și supravegherea asigurărilor;
- Hotărârea Parlamentului 20/2001 privind numirea președintelui, vicepreședintelui și a membrilor Consiliului Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor;

- Ordinul 1/3 Iulie 2001 al CSA de emitere a normelor 1/01 privind cuantumul și termenul de plată a taxei de funcționare;
- Ordinul 2/14 August 2001 al CSA de emitere a normelor 2/2001 privind informațiile și documentele cerute pentru autorizarea asigurătorilor și criteriile de aprobare a acționarilor semnificativi și a persoanelor semnificative ale asigurătorilor;
- Ordinul 3/14 August 2001 al CSA de emitere a normelor 3/2001 privind clasele de asigurări care pot fi aplicate de societățile de asigurare;
- Ordinul 4/28 August 2001 al CSA de emitere a normelor 4/2001 privind informațiile și documentele necesare pentru autorizarea brokerilor de asigurare;
- Ordinul 5/10 Octombrie 2001 al CSA de emitere a normelor 5/2001 privind metodologia de calcul și înregistrare a rezervelor tehnice minime pentru asigurările generale;
- Ordinul 6/10 Octombrie 2001 al CSA de emitere a normelor 6/2001 privind categoriile de active admise să reprezinte rezervele tehnice ale asigurătorului ce practică asigurări generale, reguli de dispersie a investițiilor precum și rata de lichiditate;
- HG 1194/2000 privind anumite măsuri legate de asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru prejudiciul adus terților din accidente de mașină;
- Ordinul 1385/1996 – conținând norme prudențiale referitoare la investițiile companiilor de asigurare;
- Ordinul 1998/1996 – privind Fondul Special pentru Protecția Asiguraților;
- Ordinul 2165/1998 – conținând norme prudențiale privind managementul companiilor de asigurare;
- Ordinul 1496/1999 – conținând norme prudențiale privind riscul de catastrofă;
- Ordinul 6/2001 privind aplicarea experimentală a Standardelor Internaționale de Contabilitate la anumite companii de asigurare.

Autoritatea oficială de supraveghere și reglementare

Prin Legea 32/2000, fostele atribuții ale Ministerului de Finanțe și Oficiului pentru Supravegherea Activității de Asigurare în România (OSAAR) au fost transferate

nou înființatei Comisii de Supraveghere a Asiguraților.

Comisia de Supraveghere a Asiguraților

Potrivit legislației curente, CSA este singura instituție ce are autoritate ultimă asupra ansamblului activităților de asigurare și problemelor adiacente în România. Este o entitate autonomă administrativă, persoană juridică reprezentată în mod legal de președintele CSA.

Atribuții:

- elaborează/ certifică proiecte de asigurare și acte normative de reglementare;
- supraveghează statutul financiar al asigurătorului;
- ia măsurile necesare pentru a asigura respectarea normelor prudențiale;
- ia parte ca membră a asociațiilor internaționale ale autorităților similare de supraveghere din alte țări;
- aprobă:
  - acționarii semnificativi (cu cel puțin 5% din drepturile de vot în AGA);
  - administratorii și managerul general al companiei;
  - divizarea sau fuziunea unui asigurător înregistrat în România;
  - transferul de portofoliu;
- poate solicita informații și documente de la asigurători sau de la orice alte persoane având legătură cu activitatea de asigurare a companiei;
- participă la elaborarea planurilor de conturi, normelor și reglementărilor contabile;
- alte atribuții specificate de lege.

În fiecare an CSA trebuie să prezinte Parlamentului un raport asupra evoluției pieței de asigurare în România și asupra situației proiectelor în desfășurare.

Datorită perioadei de timp relativ scurte puse la dispoziție pentru depunerea documentației și a informațiilor de autorizare, un număr mare de societăți de asigurare și de brokeri s-au grăbit să-și depună documentele până la termenul prevăzut – 2 noiembrie 2001. Dintre acestea, până la data de 5 noiembrie, primiseră autorizație de funcționare companiile enumerate în Tabelul 8 și în Tabelul 9.

Tabelul 8

SOCIETĂȚI AUTORIZATE PÂNĂ LA 2 NOIEMBRIE 2001

Nr. crt.	Societatea	Capital social (lei)	Obiect de activitate
1	ABC Asigurare-Reasigurare	9.241.000.000	A
2	ADAS	23.500.000.000	A+C
3	Agras-Omniasig	60.924.424.600	B
4	AIG Life	65.895.760.000	C
5	AIG România	7.048.000.000	A
6	Allianz-Tirioc	74.572.000.000	B+C
7	Asigurarea Populară Română	45.489.060.000	B+C
8	Ardaf	74.357.000.000	B+C
9	ASA Atlasub	24.000.000.000	B+C
10	Asiban	60.000.000.000	A+C
11	CECCAR-Romas	24.621.993.000	A
12	Asirag	31.000.000.000	B+C
13	Asiram	24.621.993.000	B+C
14	Asitraus	26.038.550.000	B
15	Astra	50.400.000.000	B+C
16	City Insurance	14.000.000.000	A
17	Commercial Union Asigurări de Viață	198.500.000.000	A+C
18	Concordia Română	7.060.000.000	A
19	Croma	32.633.300.000	B+C
20	Fortuna	8.300.000.000	A
21	Garanta	40.050.000.000	A+C
22	Generali Asigurări	29.655.990.000	A+C
23	Genoma	7.010.000.000	A
24	Grup As	66.573.230.000*	A
25	Grawe România	17.000.000.000	A+C
26	ING Nederlanden Asigurări de Viață	428.184.230.000	A+C
27	Interamerican	83.700.005.000	B+C
28	IRASIG	7.000.000.000	A
29	Lukoil Asito	16.578.814.000	A
30	Naționala	7.140.000.000	A
31	Omniasig	72.004.300.000	B
32	Omniasig Asigurări de Viață	28.000.000.000	C
33	Petroas	10.000.000.000	A
34	Prima	8.974.400.000	A
35	Provinas	31.000.000.000	A
36	Roumanie Assurance International	25.876.800.000	A
37	SAR Transilvania	25.000.000.000	B+C
38	Sara Merkur	18.000.000.000	A+C
39	Unita	136.939.000.000	B+C

A = asigurări generale, exceptând asigurările obligatorii

B = asigurări generale

C = asigurări de viață

Tabelul 9

Nr. crt.	BROKERI DE ASIGURARE REAUTORIZAȚI
1	Penta International Insurance Brokerage
2	Erste Brokers
3	Filas Services
4	Romasig - Consultanță și Brokeraj în Asigurări
5	Romasig Invest
6	Marsh
7	International Insurance Broker
8	Karo Servicii de Asigurări
9	Brokercombi
10	Total Advisor Insurance Broker - TATB

Principala problemă fiscală – deductibilitatea primelor de asigurare

Principala arie de preocupări a companiilor ce încheie polițe de asigurare pentru proprii angajați sau pentru oricare alte scopuri constă în regimul de deductibilitate al primelor de asigurare.

Din acest punct de vedere, legislația privind impozitul pe profit prevede:

- La calculul profitului impozabil cheltuielile sunt deductibile numai dacă sunt aferente realizării veniturilor (Articolul 4, alineatul (4), litera h) din Ordonanța 70/1994). Legea enumeră în lista cheltuielilor deductibile fiscal anumite cheltuieli de asigurare, și anume cele care privesc active corporale fixe și active necorporale ale contribuabilului și cheltuielile de asigurare pentru persoane împotriva accidentelor de muncă. Această ultimă prevedere indică faptul că o companie are drept de deducere a cheltuielilor cu asigurările personalului doar pentru accidentele de muncă, așa cum sunt ele definite în Legea 90/1996 privind protecția muncii. Ca atare, din punctul de vedere al Legii impozitului pe profit, cheltuielile cu primele de asigurare au regim de deductibilitate în limitele impuse de lege.
- În ceea ce privește rambursările de cheltuieli nedeductibile, precum și veniturile rezultate din anularea provizioanelor pentru care nu s-a acordat deducere sau veniturile realizate din stornarea ori recuperarea unor cheltuieli nedeductibile acestea sunt venituri netaxabile (Articolul 4, alineatul (5), litera d)). Prin urmare, deși legea nu este clară în această privință, rezultă că dacă un contribuabil persoană juridică a tratat ca nedeductibilă o anumită cheltuială de asigurare, la încasarea despăgubirilor/beneficiilor aferente respectivei asigurări acestea ar trebui considerate ca netaxabile, potrivit Legii impozitului pe profit, cel puțin până la limita cheltuielii cu asigurarea efectuată inițial.

Până la 19 Aprilie 2001, când a apărut Legea 189, Ordonanța 70/1994 prevedea în lista cheltuielilor nedeductibile (la alineatul 5, punctul i) al articolului 4) și cheltuielile de asigurare care nu privesc activele corporale și necorporale ale contribuabilului, inclusiv asigurările de viață

ale personalului angajat. Instrucțiunile de aplicare a ordonanței specificau asigurările de viață cărora nu li se admitea deductibilitatea primelor, și anume acele asigurări care au ca obiect economisirea pură, cheltuiala aferentă fiind nedeductibilă la nivelul contribuabilului, ceea ce implică indirect că alte tipuri de asigurări de viață privind personalul angajat ar fi fost deductibile. Legea 189/2001 a abrogat acest punct i), lucru care pare să indice că aceste asigurări de viață ale personalului angajat sunt la ora actuală deductibile din punct de vedere fiscal, fără a mai face distincția existentă anterior în norme.

Legislația în vigoare privind impozitul pe venitul global (Ordonanța 73/1999 și normele de aplicare – Hotărârea de Guvern 1066/2000) prevede următoarele:

- Sunt specificate condițiile generale pe care trebuie să le îndeplinească cheltuielile pentru a putea fi deduse, și anume: să fie efectuate în interesul direct al activității, să corespundă unor cheltuieli efective, să fie justificate cu documente și să fie cuprinse în cheltuielile exercițiului financiar al anului în cursul căruia au fost efectuate. În continuare, normele de aplicare a Legii impozitului pe venitul global dau cu titlu de exemplu o serie de cheltuieli care se încadrează în condițiile de mai sus, printre care sunt cheltuielile cu asigurările care privesc bunurile înscrise în Registrul-inventar sau de asigurare profesională. Putem spune că și Legea impozitului pe venitul global impune anumite restricții în privința deductibilității cheltuielilor cu asigurările efectuate de un contribuabil.

- Articolul 5, litera b) din Ordonanța 73/1999 stipulează că nu sunt venituri impozabile și nu se impozitează sumele încasate din asigurări de bunuri, de accident, de risc profesional și din altele similare, primite drept compensație pentru paguba suportată. Prin urmare, beneficiarul asigurării va fi scutit de impozit pe beneficiile primite în urma realizării riscului asigurat.

Pe de altă parte, *Legea nr 32/2000 privind societățile de asigurare și supraveghere a asigurărilor* prevede:

- În articolul 43, alineatul (2), se stipulează că primele de asigurare și reasigurare sunt cheltuieli deductibile din punct de vedere fiscal, fără a limita în vreun fel sfera de aplicabilitate în funcție de tipul sau obiectul asigurării. Mai mult, la articolul 42, alineatul (3) al aceleiași legi se prevede că, în caz de conflict între dispozițiile legii și prevederile conținute în alte acte normative, se aplică prevederile legii privind societățile de asigurare. Ca atare, din punctul de vedere al Legii

privind societățile de asigurare, toate tipurile de cheltuieli de asigurare beneficiază de deductibilitate fiscală deplină. (De exemplu, nu numai cheltuielile de asigurare împotriva accidentelor de muncă sunt deductibile, ci orice asigurări de personal).

- În ceea ce privește regimul fiscal al beneficiilor primite de asigurat sau alte persoane în urma realizării riscului, la alineatul (1), litera b) al aceluiași articol se stipulează că sunt scutite de impozite și taxe despăgubirile, sumele asigurate și orice alte drepturi ce se acordă asiguraților, beneficiarilor sau terțelor persoane păgubite, din asigurările de orice fel. Legea nu specifică însă dacă aceste prevederi sunt aplicabile atât persoanelor fizice, cât și celor juridice. Doar normele de aplicare a acestora pot aduce clarificări suplimentare în această problemă.

În concluzie, ținând cont de legislația în vigoare în prezent și având în vedere și faptul că prevederile Legii societăților de asigurare, ca lege specifică, primează, în ceea ce privește veniturile și cheltuielile din asigurări, față de prevederile oricărei alte legi, rezultă că:

- se aplică prevederile articolului 43, alineatul (2) în ceea ce privește primele de asigurare și reasigurare, acestea fiind cheltuieli deductibile fiscal pentru contribuabilul ce le plătește;
- se aplică prevederile articolului 43, alineatul (1), litera b) în ceea ce privește beneficiile din polița de asigurare; acestea sunt venituri netaxabile la contribuabil (concluzie susținută și de articolul 5, litera b) din Ordonanța 73/1999, însă numai în ceea ce privește asigurările de bunuri, accident, risc profesional și altele similare).

*Ec. drd. Valentin CIOBOTARU
Prep. inf. Irina-Măriuca GHEORGHIȚĂ*

Bibliografie

1. *** Colecția "Monitorul Oficial";
"Piața de capital" – suplimentul lunii
August/2001;
2. *** "PRIMM asigurări – bănci – fonduri de pensii –
TI&C" – numărul 4/2001;
3. *** Prezentare internă a pieței asigurărilor
-- Nederlanden; Book of Lists 2001
4. www.lasig.ro